

12. Biðsvæði /biðskýli

Hönnun biðsvæða og biðskýla er mjög misjöfn og getur verið hvort sem er opið svæði eða lokuð skýli. Gerð biðskýla er mismunandi eftir bæjarfélögum og jafnvel einnig innan bæjar.

Mikilvægt er að bæjarfélög samrými hönnun á hverri gerð þjónustu. Til dæmis biðstöðvar almenningssamgangna, biðstöðvar leigubifreiða o.þ.h. Mikilvægt er að allir hafi greiðan og auðveldan aðgang að biðsvæðunum. Það þýðir að stöðvarnar eigi að vera færar hjólastólanotendum sem og auðfundnar og öruggar fyrir blint og sjónskert fólk. Aðgangur inn og úr vagni á að vera greiður fyrir alla farþega, þar með talið fyrir hjólastólanotendur.

Aðkoman þarf að vera auðveld og örugg, upplýsingar þurfa að vera einfaldar, auðlesnar og í hæð fyrir notendur sem og hægt að komast alveg upp að þeim. Framsetning upplýsinga þarf að henta sem flestum, þ.m.t. sjónskertum, blindum, lesblindum og heyrnarskertum. Þar sem upplýsingar eru lesnar upp í kallkerfum þarf að vera samsvarandi texti á skiltum o.s.frv.

12.1 Mismunandi hönnun

Mikill munur getur verið á uppröðun svæða og aðkoman misjöfn eftir því.

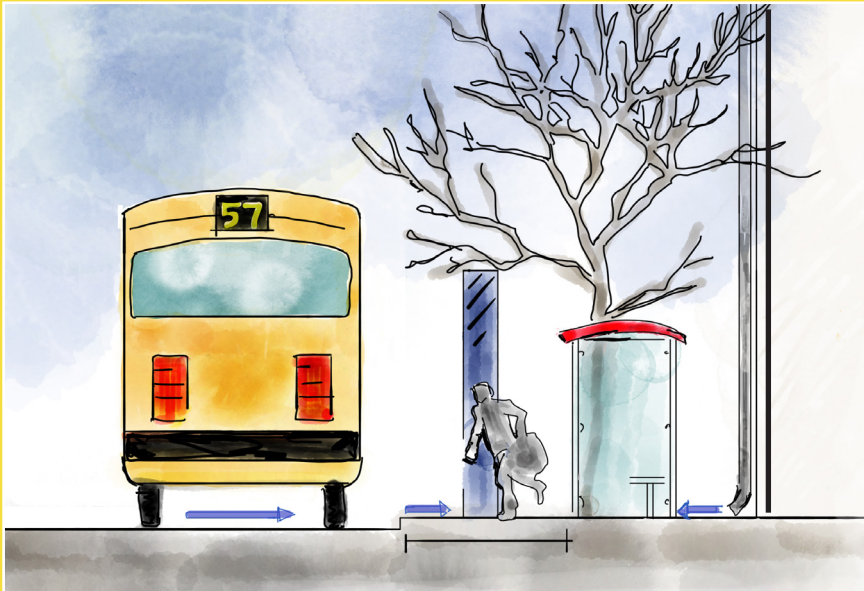
Til dæmis eru hefðbundnar biðstöðvar þannig að biðskýli er á gangstétt og gönguleið framhjá því á milli skýlis og akbrautar. Við endurgerð gatna og

gangstétta sem og við nýjar götur er oftast en ekki hjólastígur, annað hvort á milli göngusvæðis og biðstöðvar eða biðstöðvar og áætlunarbifreiða.

Sama hver uppröðunin er þá eiga ákveðnir þættir alltaf að gilda:

- ▼ Skilti og upplýsingastandar verða að vera fyrir utan göngusvæði.
- ▼ Skilti og upplýsingastandar verða að vera auðfundnir fyrir sjónskert og blint fólk.
- ▼ Upplýsingar verða að vera skýrar og auðlesnar sem og framsettar þannig að henti sem flestum notendum.
- ▼ Hæð skilta og upplýsingastanda verður að henta bæði standandi fólki sem og hjólastólanotendum.
- ▼ Kennileiti, áherslusvæði eða leiðarlína þarf að vera í gangstétt til að sjónskert eða blint fólk geti áttað sig á hvar biðstöðin er staðsett.
- ▼ Leiðarlínur þurfa að liggja frá biðsvæði/biðskýli að áherslusvæði við inngöngu/frágengi í áætlunarbifreið.
- ▼ Bílstjórar þurfa að virða staðsetningu áherslusvæða og stoppa þannig að opnun inngönguhurða séu við áherslusvæðið.
- ▼ Hæð ökutækjanna og hæð svæða við biðstöð þurfa að passa þannig að bæði gangandi fólk sem og hjólastólanotendur eigi greiðan aðgang um borð og frá borði áætlunarbifreiðar. Svæðið þarf að vera hallalaust og með sléttu yfirborði svo hægt sé að leggja út ramp/skábraut.
- ▼ Breidd svæðis þar sem áætlunarbifreiðar stöðva og taka upp og/eða hleypa farþegum í hjólastólum út, þarf að vera a.m.k. 1500 mm. Hæðarmunur á milli biðstöðvar/hjólastígs og hjólastígs/gangstéttar má mest vera 25 mm.
- ▼ Bekkir með örmum eða sæti eiga að vera við biðstöð og í biðskýlum.
- ▼ Merkingarnar þurfa að hæfa aðstæðum hverju sinni. Til að blindir og sjónskertir geti ferðast um á öruggan hátt er mikilvægast að samræma allar merkingar biðsvæða, þannig að fljótlegt sé að átta sig á öllum aðstæðum. Sé hægt að ganga að því vísu að aðstæður og staðhættir séu alltaf þeir sömu við allar biðstöðvar, mun það leiða af sér bætt aðgengi fyrir blinda og sjónskerta að almenningssamgöngum.
- ▼ Hafa ber í huga að þrátt fyrir mikilvægi leiðarlína og áherslusvæða er vert að gæta hófsemi því óþarfa merkingar geta valdið ruglingi.

Á næstu síðu eru skýringarmyndir og texti fyrir helstu gerðir biðstöðva.

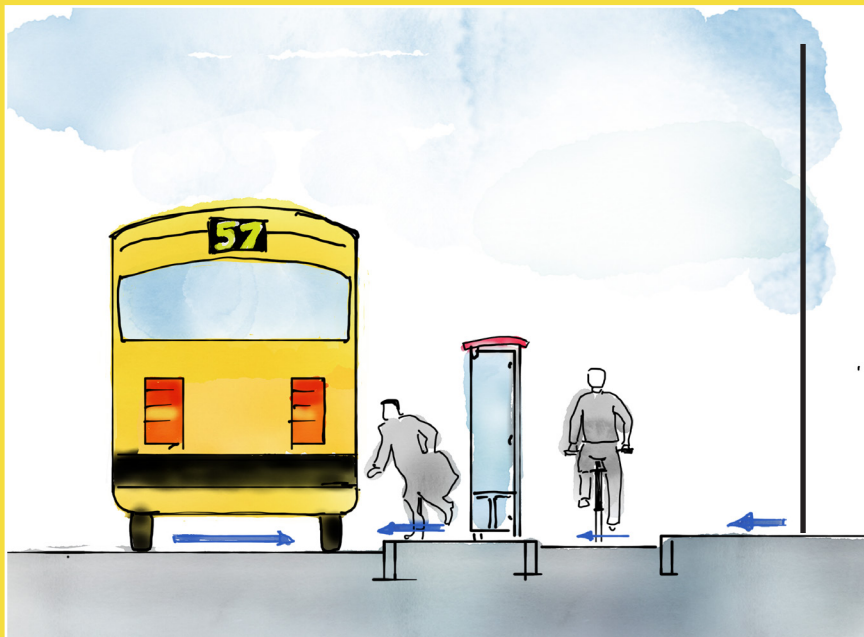

**Upplýsingaskilti er í gangvegi.
Gangstétt ætti að vera a.m.k.
1500 mm á breidd fyrir framan
biðstöðina/biðskýlið.**

Biðstöð, gangstétt

Þar sem biðstöð er á einfaldri gangstétt er mikilvægt að huga að leiðarlínum fyrir blinda að biðstöðinni og frá henni að áherslusvæðum sem eiga að vera

staðsett þar sem vagninn stoppar til að hleypa farþegum inn. Gangstétt ætti að vera a.m.k. 1500 mm á breidd fyrir framan biðstöðina/biðskýlið.

**Gangstétt ætti að vera
a.m.k. 1500 mm á breidd
fyrir framan biðstöðina/
biðskýlið þar sem fólk í
hjólastólum fer inn og út úr
áætlunarbifreiðum.**

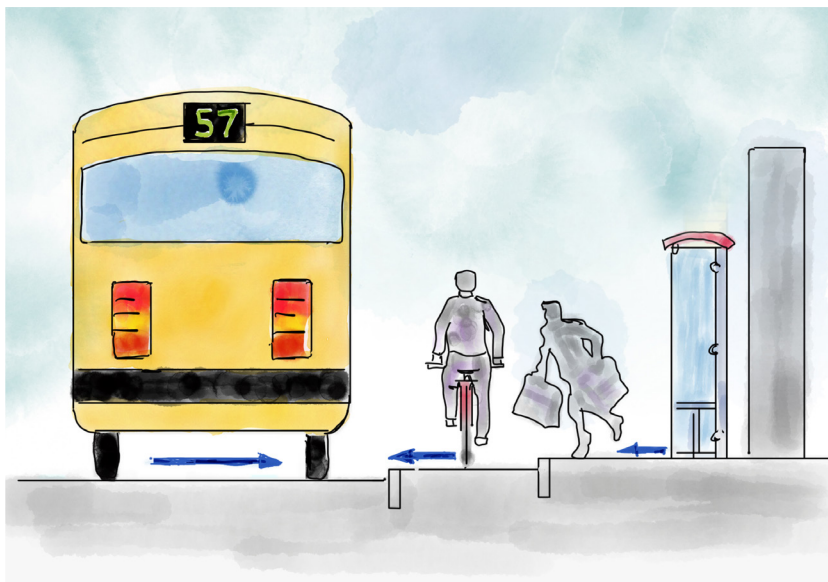
Gangstétt, hjólastígur, biðstöð

Þar sem biðstöð er stök og fara þarf af gangstétt og yfir hjólastíg til að komast að henni er mikilvægt að huga að leiðarlínum fyrir blinda að biðstöðinni.

Til að sjónskert eða blint fólk geti áttað sig á hvar biðstöðin er staðsett þarf kennileiti, áherslusvæði eða leiðarlína að vera í gangstétt, frá þeirri brún gangstéttar sem er fjær biðstöðinni, sem getur t.d. verið bygging, gróðurbeði, kantur o.þ.h., þvert yfir gangstéttina og hjólastíginn og að biðstöðinni.

Skýr áherslusvæði þurfa að vera beggja vegna við hjólastíg, bæði til að gæta öryggis gangandi vegfarenda sem og fólks á reiðhjólum.

Leiðarlína skal liggja á milli biðstöðvar og áherslusvæðis framan við hurð áætlunarbifreiðarinnar. Gangstétt ætti að vera a.m.k. 1500 mm á breidd fyrir framan biðstöðina/biðskýlið þar sem fólk í hjólastólum fer inn og út úr áætlunarbifreiðum.

Breidd svæðis þar sem áætlunarbifreiðar stöðva og taka upp og/eða hleypa farþegum í hjólastólum út, þarf að vera a.m.k. 1500 mm.

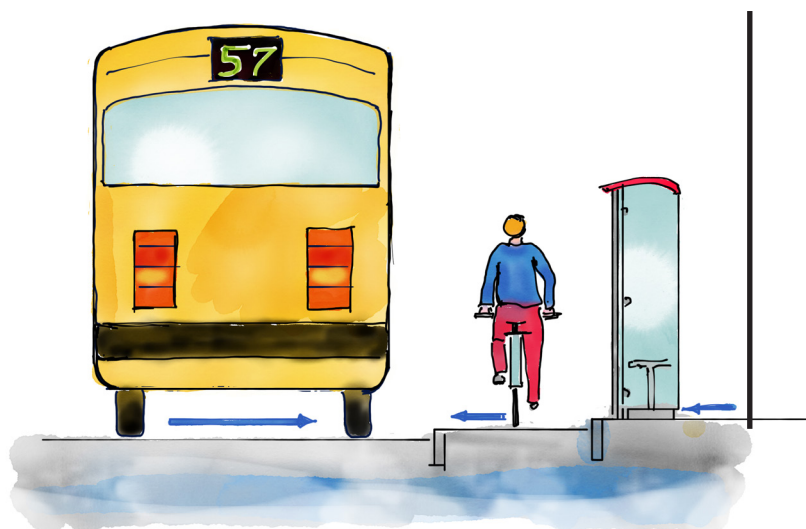
Biðstöð, gangstétt, hjólastígur

Þar sem biðstöð er á einfaldri gangstétt, en fara þarf yfir hjólréiðastíg til að komast um borð í áætlunarbifreið, er mikilvægt að huga að leiðarlínum fyrir blinda að biðstöðinni og frá henni að áherslusvæði við hjólastíginn. Mikilvægt er að blint og sjónskert fólk geti beðið á öruggu svæði, en samt sýnilegt fyrir bílstjórnann.

Sé skýr afmörkun á milli hjólastígs og gangstéttar, t.d. 25 mm hæðarmunur með t.d. umferðarkantsteini er hægt að nota hæðarmuninn sem leiðarlínu.

Uppsetning biðstöðva þar sem farið er úr áætlunarbifreið beint út á hjólastíg hentar ekki vel fyrir hjólastólanotendur nema ef gólf vagnsins og hjólastígurinn séu í svipaðri hæð eða skábraut vagnsins nái yfir á gangstéttina.

Hæðarmunur á milli hjólastígs og gangstéttar ætti að vera allt að 25 mm. Til þess að hægt sé að komast auðveldlega upp á gangstéttina í hjólastól þarf að vera flái.

Breidd svæðis þar sem áætlunarbifreiðar stöðva og taka upp og/eða hleypa farþegum í hjólastólum út, þarf að vera a.m.k. 1500 mm.

Gangstétt, biðstöð, hjólastígur

Þar sem biðstöð eða biðskýli er án athafnasvæðis og fara þarf beint út á og yfir hjólastíg til að komast að áætlunurvagninum þarf áherslusvæði fyrir

blinda að vera á milli biðstöðvarinnar/biðskýlisins og hjólastígsins.

Til að sjónskert eða blint fólk geti áttað sig á hvar biðstöðin er staðsett þarf kennileiti, áherslusvæði eða leiðarlína að vera í gangstétt, frá innri brún gangstéttar, sem getur verið bygging, gróðurbeð, kantur o.þ.h., þvert yfir gangstéttina og að biðstöðinni.

Sé skýr afmörkun á milli hjólastígs og gangstéttar, t.d. með umferðarkantsteini eykur það öryggi gangandi vegfarenda sem og fólks á reiðhjólum og svo er hægt að nota hæðarmuninn sem leiðarlínu. Við hönnun þar sem biðstöðin er nánast

við hjólastíginn getur þó verið varasamt að nota kantinn sem leiðarlínu.

Uppsetning biðstöðva þar sem farið er úr áætlunarbifreið beint út á hjólastíg hentar ekki vel fyrir hjólastólanotendur nema ef gólf vagnsins og hjólastígurinn séu í svipaðri hæð eða skábraut vagnsins nái yfir á gangstéttina. Hæðarmunur á milli hjólastígs og gangstéttar ætti að vera allt að 25 mm. Til þess að hægt sé að komast auðveldlega upp á gangstéttina í hjólastól þarf að vera flái.

14. Heimildir

Lög, reglugerðir og leiðbeiningar varðandi gönguleiðir og bílastæði:

Skipulagslög 123/2010: <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2010123.html>

Lög um mannvirki 160/2010: <http://www.althingi.is/lagas/146a/2010160.html>

Byggingarreglugerð 112/2012 með áorðnum breytingum (sótt 10.02.2017): http://www.mannvirkjastofnun.is/library/Skrar/Mannvirkjastofnun/Log-og-reglugerdir/Byggingarreglugerd_iheild.pdf

Greinar byggingarreglugerðar sem varða gönguleiðir og bílastæði:

- Grein 6.2.2 Aðkomuleiðir og umferðasvæði innan lóðar.
- Grein 6.2.3 Algild hönnun aðkomu að byggingum.
- Grein 6.2.4 Bílastæði hreyfihamlaðra.
- Grein 6.4.11 Skábrautir og hæðarmunur.
- Grein 6.5.1 Handrið og handlistar.
- Grein 6.5.2 Frágangur handlista.
- Grein 6.6.1 Almennar kröfur (Skilti, leiðbeiningar, handföng o.fl. vegna algildrar hönnunar).
- Grein 6.11.7 Þjónustukjarnar (útisvæði).
- Grein 7.1.1 Markmið (útisvæði við mannvirki).
- Grein 7.1.2 Algild hönnun (útisvæði við mannvirki).
- Grein 7.1.3 Umferðarleiðir.
- Grein 7.1.6 Dvalar- og leiksvæði.

ISO 21542:2011

ISO 21542:2011, Annex A